

Informatiebrief aan de Raad

064

Zaaknummer: Z – 24/087003
Documentnummer: 400429
Datum: 18 juni 2024
Onderwerp: Meicirculaire Gemeentefonds 2024
Bijlage(n): Toelichting mutaties meicirculaire 2024 t.o.v. decembercirculaire 2023

Geachte leden van de Raad,

De afgelopen maanden hebben wij hard gewerkt aan het opleveren van de Kadernota 2025-2028. Een Kadernota, die voor de jaren 2025-2028 een sluitende begroting laat zien en waarmee effectief een meerjarig tekort van ongeveer € 4 miljoen is opgelost. Dat is een voor Wassenaar ongekende financiële opgave, die is opgelegd door het Rijk.

De teleurstelling is dan ook groot, dat wij, na nauwkeurige doorrekening van de meicirculaire, afgelopen week moesten constateren, dat de Kadernota alsnog voor alle jaren een aanzienlijk hiaat laat zien. Wederom worden wij voor een uitdaging geplaatst om net als bij de eerdere 4 miljoen in de komende maanden maatregelen te treffen om te komen tot een sluitende begroting.

In deze brief vindt u de gevolgen die de meicirculaire heeft op de toegezonden Kadernota. Deze gevolgen worden, zoals gebruikelijk, via een raadsinformatiebrief na oplevering van de Kadernota, maar voorafgaand aan behandeling van de Kadernota in de raad, aan u toegezonden. Helaas heeft de meicirculaire deze keer grote gevolgen.

Recapitulatie	2024	2025	2026	2027	2028
Stand 2024 na wijzigingen Voorjaarsnota 2024	-2.287				
Meerjarenperspectief op basis Kadernota 2025		737	46	66	194
Voor/Nadeel meicirculaire 2024	598	-1.112	-1.194	-1.121	-1.085
Basisstand begrotingssaldo meicirculaire 2024	-1.689	-375	-1.148	-1.055	-891

Gevolgen meicirculaire 2024

Doorrekening meicirculaire voor de gemeente Wassenaar

Bedragen x € 1.000 + = voordeel - = nadeel	2024	2025	2026	2027	2028
Bruto voordeel meicirculaire 2024	662	507	2.244	2.252	2.256
Uitgaven taakmutaties nog mee te nemen in begroting	62	140	140	138	139
Netto voordeel meicirculaire 2024	600	367	2.104	2.114	2.117
Verwerkt in Voorjaarsnota 2024/Kadernota 2025	2	1.479	3.298	3.235	3.202
Netto saldo nog te verwerken	598	-1.112	-1.194	-1.121	-1.085

De meicirculaire 2024 laat een netto voordeel zien ten opzichte van de decembercirculaire 2023. Echter, de voorlopige schattingen van dit voordeel, gebaseerd op de Voorjaarsnota 2024 van het Rijk, die zijn opgenomen in de Kadernota, zijn aanzienlijk hoger dan het in de meicirculaire 2024 gepubliceerde voordeel.

Het negatieve netto verschil kent twee hoofdoorzaken:

1. Vervroegd invoeren van de nieuwe financieringssysteematiek en Loon- en Prijsontwikkeling(LPO);
2. Invloed van de berekende belastingcapaciteit.

Ad 1 Vervroegd invoeren van nieuwe financieringssysteematiek en Loon- en Prijsontwikkeling (LPO) (nadelig effect ongeveer € 500.000)

In de meicirculaire 2024 is door het Rijk de invoering van de nieuwe financieringssysteematiek voor gemeenten vervroegd van 2027 naar 2024. Dit betekent dat de koppeling van het accres aan de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp) per 2024 al is ingevoerd. Deze nieuwe financieringssysteematiek zorgt voor een aanzienlijk financieel nadeel, omdat de loon- en prijsontwikkeling (LPO), en daarmee ook de inflatiecorrectie, lager is dan eerder werd verwacht. Daarnaast is de opschalingskorting, welke vanaf 2026 weer zou worden toegepast, nu definitief geschrapt.

Beide maatregelen zijn aangekondigd in de Voorjaarsnota 2024 van het Rijk en op basis hiervan is voor de Kadernota een voorlopige schatting gemaakt van de gevolgen hiervan voor Wassenaar. Dit heeft plaatsgevonden aan de hand van een grove schatting op basis van een landelijk rekenmodel. Op basis van de meicirculaire 2024 kon exact worden berekend wat hiervan de gevolgen van Wassenaar zouden zijn. Deze nieuwe berekening valt echter lager uit dan de voorlopige berekening, die in de Kadernota was opgenomen. Dit zorgt in de jaren 2025-2028 voor een nadeel van ruim € 500.000.

Daarnaast worden bij de meicirculaire ook de specifieke Wassenaarse maatstaven geactualiseerd. Deze actualisatie zorgt voor het onderstaande effect in Wassenaar.

Ad 2 Actualisatie Woz-waarden en aanpassing rekestarief gemeente Wassenaar (nadelig effect ongeveer € 600.000)

Wassenaar heeft ook nog specifiek te maken met een nadelig effect op basis van de berekende Woz-waarden. Er is een nadeel voor wat betreft de korting die op de algemene uitkering wordt toegepast.

Ten eerste vallen de totale Woz-waarden bij de actualisatie hoger uit dan uit eerdere schattingen werd verwacht. Ten tweede is het rekestarief dat het Rijk berekent verhoogd. Dit rekestarief wordt gebruikt om de korting op de algemene uitkering te kunnen berekenen op basis van de Woz-waarden. Dit zorgt in de jaren 2025-2028 voor een extra nadeel van ruim € 600.000, waar in de Kadernota nog geen rekening mee is gehouden.

In de bijlage zijn de overige mutaties vanuit de meicirculaire opgenomen en voorzien van extra informatie.

Meerjarenperspectief

Recapitulatie	2024	2025	2026	2027	2028
Stand 2024 na wijzigingen Voorjaarsnota 2024	-2.287				
Meerjarenperspectief op basis Kadernota 2025		737	46	66	194
Voor/Nadeel meicirculaire 2024	598	-1.112	-1.194	-1.121	-1.085
Basisstand begrotingssaldo meicirculaire 2024	-1.689	-375	-1.148	-1.055	-891

De meicirculaire 2024 zorgt voor een nieuw meerjarenperspectief. Het college is voornemens om naar aanleiding van de meicirculaire voorafgaand aan de begroting 2025 met aanvullende voorstellen te komen. Het College is gecommitteerd om naast de eerdere € 4 miljoen aan voorstellen voor een sluitende begroting bij de Kadernota, de begroting zoals elk jaar sluitend op te leveren.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

drs. K.D. Handstede,
gemeentesecretaris

drs. L.A. de Lange,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.

Bijlage: Mutaties meicirculaire 2024 ten opzichte van de decembercirculaire 2023

Bedragen x € 1.000 + = voordeel - = nadeel	2024	2025	2026	2027	2028
Decembercirculaire 2023	43.345	44.265	39.976	40.493	40.716
1 Uitkeringsfactor algemeen	142	751	2.407	2.373	2.329
Volume accres	-354	-498	958	952	957
LPO acces	-609	-1398	-1241	-1209	-1213
Nominale ontwikkeling in de meicirculaire 2024 (verleggen basisjaar)		1.854	1.701	1.692	1.671
Schrappen oloploop opschalingskorting			795	792	787
Incidentele compensatie	850	765	159	129	101
Afrekening ruimte onder BCF-plafond 2023	251				
Overig (volgens circulaire)		36	35	35	35
Overige ontwikkelingen uitkeringsfactor (o.a. afronding)	4	-7		-17	-7
2 Uitkeringsfactor, ontwikkeling uitkeringsbasis	424	215	285	286	327
Hoeveelheidsverschillen	-72	-69	-61	-61	-20
Ontwikkeling uitkeringsbasis	496	285	346	347	347
3 Taakmutaties	24	122	89	91	97
Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	33	34	33	33	33
Werkdrukverlaging jeugdbescherming	28	29	27	28	28
Vrijval reservering compensatieregelingen Voogdij 18+		30	29	29	29
Compensatieregeling niet beoogde kosten jeugdzorg	-26				
Besparingsverlies Jeugd		20			
Landelijke Vreemdelingen Voorziening	-19				
Taakmutaties overig	8	9	0	1	7
4 IU/DU/SU	157	25	25	25	25
Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	28	14	14	14	14
Voorschoolse voorziening peuters (DU)	0	0	0	0	0
Einde lening inburgeringsplichtig (DU)	1				
Armoedebestrijding kinderen (DU)		11	11	11	11
Uitvoeringskosten Omgevingswet	124				
Gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen	4				
5 WOZ	-195	-683	-642	-600	-600
WOZ-waarden mutaties	-195	-408	-367	-325	-325
Maatstaf ozb: WOZ-waardering en aanpassing rekentarieven		-275	-275	-275	-275
6 3 D's in het sociaal domein	110	77	80	77	78
Participatie (IU)	110	77	80	77	78
Bruto voordeel	662	507	2.244	2.252	2.256
Stand meicirculaire 2024	44.007	44.772	42.220	42.745	42.972

Ad 1. Uitkeringsfactor algemeen

Volume-accres

In de meicirculaire 2024 is de nieuwe financieringssysteematiek vervroegd van 2027 naar 2024. Het betekent dat de koppeling van het accres aan de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp) per 2024 al is ingevoerd. Het volume accres wordt vanaf 2024 gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde (t-9 t/m t-2) van de ontwikkeling van het bbp. Door het toepassen van de ontwikkeling van het bbp vanaf 2024 zijn de tranches voor de jaren 2024 en 2025 lager dan in de Miljoenennota 2024. Verder worden de tranches voor de jaren 2024 en 2025 structureel opgenomen in plaats van incidenteel. Hierdoor is het volume accres voor de jaren 2024 en 2025 lager dan in de septembercirculaire 2023 en vanaf 2026 en verder hoger.

LPO (Loon- en Prijsontwikkeling) accres

In de meicirculaire 2024 is het LPO accres eerst geactualiseerd voor de macro-economische cijfers van het Centraal Economisch Plan (CEP) 2024. Vervolgens is de indexatie voor loon- en prijsontwikkeling vanaf 2024 gebaseerd op de prijs bruto binnenlandse product (pbbp). Mede door een lagere verwachting van de LPO in met name de loonvoet van 2025 en 2026 daalt het accres op basis van oude afspraken ten opzichte van de Miljoenennota 2024.

Verleggen basisjaar

In de circulaire in 2023 werden de bedragen voor 2025 en verdere jaren gebaseerd op de geschatte prijzen voor 2024. In de meicirculaire 2024 wordt voor de jaren 2025 en daarna uitgegaan van de geschatte prijzen voor 2025. Hiermee verspringt het basisjaar. Dit levert een voordeel op vanaf 2025 omdat de eerdere bedragen voor 2025-2028 worden gecorrigeerd op basis van het verwachte prijspeil voor 2025. Dit is vergelijkbaar met de methode die wij hanteren voor de Begroting 2025-2028 ten opzichte van de Begroting 2024-2027.

Opschalingskorting

Sinds 2015 worden gemeenten geconfronteerd met een korting op het gemeentefonds die is opgelegd omdat gemeenten door gedwongen opschaling kosten zouden besparen. In de meicirculaire 2024 is de oploop van de opschalingskorting vanaf 2026 geschrapt. Voor Wassenaar levert dit vanaf 2026 gemiddeld een voordeel op van € 790.000 per jaar.

Incidentele compensatie

In verband met het vervroegen van de gewijzigde bbp-indexatie van 2027 naar 2024 dalen het volume en LPO-accres voor de jaren 2024 tot en met 2028. Voor 2024 wordt dit volledig gecompenseerd en voor 2025 ongeveer 50%. Ook voor de jaren 2026 tot en met 2028 vindt compensatie plaats.

Afrekening ruimte onder BCF-plafond 2023

Het BTW-compensatiefonds (BCF) heeft een plafond. Gemeenten zijn in 2023 € 573 miljoen onder dit plafond gebleven met declaraties. Dit wordt vervolgens afgerekend met de gemeenten middels de algemene uitkering. Voor Wassenaar is in de Septembercirculaire 2023 al een voorschot van
Pagina **5** van **7**

€ 298.000 beschikbaar gesteld. Nu wordt het resterende bedrag van € 251.000 beschikbaar gesteld.

Ad 2. Uitkeringsbasis

Bij het begrip ontwikkeling van de uitkeringsbasis gaat het om de mutaties van de landelijke aantallen inwoners, woonruimten, leerlingen, uitkeringsgerechtigden, Woz-waarden enzovoort. In de veronderstelling dat het te verdelen bedrag niet toeneemt als de hoeveelheid (Q) stijgt, zal per maatstaf het maatstafgewicht (P) evenredig moeten dalen. Dat is een ingewikkelde methode en daarom wordt gekozen voor een eenvoudige oplossing, namelijk de daling van de uitkeringsfactor. Diverse landelijke aantallen zijn naar beneden bijgesteld. Vooral de ontwikkelingen in het aantal huishoudens met een laag inkomen met drempel, laag opleidingsniveau met drempel, landelijke en regionale centrumfunctie, omgevingsadressendichtheid, de OZB-maatstaven en het aantal bijstandsontvangers hebben invloed op de uitkeringsfactoren. Hierdoor is in deze meicirculaire sprake van een stijging van de uitkeringsfactor ten opzichte van de decembercirculaire 2023. Zowel aanpassingen van de Wassenaarse maatstaven en het landelijk totaal van de maatstaven kunnen leiden tot een aanpassing van de hoogte van de algemene uitkering

Ad 3. Taakmutaties

In de meicirculaire 2024 zijn een aantal taakmutaties opgenomen die grotendeels betrekking hebben op het sociaal domein.

Toelichting besparingsverlies Jeugd

In de meicirculaire 2024 is opgenomen dat de geraamde extra besparing van het Rijk voor 2025 komt te vervallen, omdat de maatregelen die tot besparing moeten leiden nog niet zijn gerealiseerd. Voor Wassenaar gaat het om een bedrag van € 470.000. In de Meerjarenbegroting 2024-2027 was hier voor 2025 al een stelpost van € 450.000 voor opgenomen zodat het netto-effect hier € 20.000 voordelig is.

Ad 4. IU/DU/SU

Voor jeugdhulp kinderen in een AZC is er voor 2024 € 28.000 beschikbaar gesteld en voor de jaren 2025-2025 jaarlijks € 14.000.

Voor armoedebestrijding is er voor de jaren 2024-2028 jaarlijks € 11.000 beschikbaar gesteld.

Voor de uitvoeringskosten Omgevingswet is er voor 2024 eenmalig € 124.000 beschikbaar gesteld.

Ad 5. Woz

Herberekening Woz-waarden

De Woz-waarden voor 2024 zijn berekend op basis van recente informatie van de BSGR. Voor 2025 zijn de Woz-waarden voor 2024 geïndexeerd op basis van geschatte waardestijgingen voor woningen en niet woningen van de Waarderingskamer. Daar de op basis hiervan berekende Woz-waarden hoger zijn dan de eerder geschatte Woz-waarden voor 2024 en 2025 levert dit hier een nadeel op.

Aanpassing rekentarieven

Voor uitkeringsjaar 2025 heeft het ministerie van BZK de rekentarieven welke over de berekende Woz-waarden worden berekend om de korting op de algemene uitkering te bepalen verhoogd. Dit levert voor Wassenaar vanaf 2025 een nadeel op van € 275.000.

Ad 6. 3 D's in het sociaal domein

De integratie-uitkering Participatie is verhoogd als gevolg van een loon- en prijsbijstelling in de jaren 2024-2028.